

COM ELS PINGÜINS

La Bleda

1r cicle de Primària

2024-25

Diputació
Barcelona

Àrea d'Educació

Índex

Introducció – <i>Objectius educatius del programa</i>	3
Fitxa artística.....	4
Presentació.....	5
Temàtica – <i>Els records de la infància</i>	6
Abans de l'espectacle – <i>Activitat 1 en línia_ El record en una fotografia</i>	8
Abans de l'espectacle – <i>Activitat 2 en línia_ L'àlbum de records</i>	11
Abans de l'espectacle – <i>Activitat 3 editable_ Records importants</i>	14
Després de l'espectacle – <i>Activitat 4 editable_ Pregunta Com els pingüins</i>	17
Després de l'espectacle – <i>Activitat 5 editable_ Fem memòria</i>	20
Després de l'espectacle – <i>Activitat 6 en línia_ Els records de l'Helena</i>	23
Webgrafia.....	26
I abans de tancar.....	27

Introducció – Objectius educatius del programa

Aquest espectacle està inclòs en el programa “Anem al teatre”, organitzat per la Gerència de Cultura i la Gerència d'Educació de la Diputació de Barcelona i els ajuntaments. Ofereix, en horari escolar, espectacles de teatre i dansa i concerts de música per als alumnes d'educació infantil, primària i secundària.

- Familiaritzar l'alumnat amb les arts escèniques donant a conèixer la diversitat teatral i musical, i contribuir així en la creació de nous públics de les arts escèniques i musicals i l'educació de la sensibilitat artística.
- Oferir als centres educatius recursos de qualitat per l'aprenentatge de les arts en el marc del currículum escolar.
- Garantir un itinerari coherent i complet d'activitats relacionades amb les arts, per a cada nivell educatiu.
- Articular programacions artístiques de qualitat, adequades a cada nivell educatiu.
- Donar a conèixer els espais escènics del municipi i de l'entorn. Reforçar i complementar les polítiques educatives i culturals locals.
- Garantir la igualtat d'oportunitats d'accés dels alumnes a l'oferta artística sigui quina sigui la seva procedència geogràfica i assegurar, per tant, que no es produeix cap desigualtat per raons de territori.
- Assegurar, mitjançant processos didàctics, que s'han assolit les actituds bàsiques necessàries per gaudir, crear o donar suport a tota mena d'espectacles artístics de manera crítica i responsable.

Fitxa artística

- **Creació: Helena Escobar, Enric Ases, Jordi Palet i Pere Hosta**
- **Pallassa: Helena Escobar**
- **Director: Enric Ases**
- **Dramaturg: Jordi Palet**
- **Producció i ajudantia direcció: Pere Hosta**
- **Assessorament artístic: Iolanda Llansó**
- **Vestuari: Iolanda LLansó, Asen Planas i Helena Escobar**
- **Escenògraf: Jordà Ferré**
- **Música i espai sonor: Albert Juan**
- **Audiovisual: Albert Coma**
- **Disseny de llums: Marco Rubiol**
- **Regidor escena: Domènec Boïgues**
- **Recerca records: Rosa Diaz**
- **Veus cançó: Cor de Teatre**
- **Veus en off: Miquel Agut, Pere Hosta, Maria Aunós i Helena Escobar**

www.lableda.com

Presentació

“L’espectacle és un viatge per dins d’ella mateixa, buscant elements on aferrar-se a la vida. Un viatge en zig-zag, entrant i sortint de la realitat.”

En veu de la pròpia companyia i del seu dossier de l’espectacle, us fem un extracte de presentació del projecte.

En l’espectacle **Com els pingüins**, La Bleda se submergeix en la seva pròpia i particular història personal com a Helena.

Busca i recorda el temps d’infantesa en què va estar limitada de moviments físics, desenvolupant, d’aquesta manera, l’imaginari des del llit i des de la immobilitat. Ens transporta a les arrels de qui és ara, 50 anys després.

Fa recerca d’imatges audiovisuals del passat, que exposa davant del públic, creant projeccions sobre objectes escenogràfics. Troba la manera i la forma d’explicar un drama a través del llenguatge del *clown* i investigant les possibilitats creatives del llenguatge audiovisual i la manipulació d’objectes.

<https://lableda.com/com-els-pinguins/>

Temàtica – Els records de la infància

Fina Trullàs, conferenciant, psicòloga, educadora social i promotora de la resiliència, en el seu blog, ens parla dels records de la infància. Desplega un contingut molt interessant i us el presentem.

Els records de la infància són els que ens marquen? Un record és la construcció del passat, que vivim en el present. Marca un camí viscut, però no determina el camí que encara hem de recórrer.

De records n'hi ha de molt diversos: olors, colors, situacions, relacions, percepcions, sensacions, imatges,... Els records es creen a partir d'una vivència que hem tingut, que ha estat present en la nostra història. Les imatges, els objectes, les fotografies, els relats, les ferides i els traumes ens fan viure els records que la nostra ment i el nostre cos han guardat. Els records estan emmagatzemats de forma temporal a l'hipotàlem i després s'envien a l'escorça prefrontal del cervell, on formen la nostra memòria i s'instal·len a la consciència. La sinapsi (connexions entre neurones) es va modificant amb els nous aprenentatges i es van produint canvis en el cervell i en el cos.

La **memòria** és la capacitat que tenim per emmagatzemar, codificar i recuperar informació guardada, gràcies a les milers de connexions sinàptiques que es produeixen entre neurones. Tenim diferents tipus de memòria: la sensorial, la de llarg termini implícita i explícita i la corporal. La memòria es construeix de les sensacions que es produeixen des del primer moment de ser engendrats. Ens ajuda a adaptar-nos al nostre entorn, a construir la nostra identitat. Com diria Shakespeare, “la memòria és el sentinella del cervell”. Els nostres aprenentatges i les nostres vivències s'emmagatzemen de diferents maneres: si són actes motors es guarden a les paxiones (temporo-parieto-occipital) i si són emocionals es guarden en el frontal. L'hipotàlem és l'encarregat de portar la informació a l'escorça cerebral.

Temàtica – Els records de la infància

A **nivell emocional**, perquè no tenim accés a segons quins records? Potser perquè hem patit un accident, que ha afectat una part del cervell, i això ens impedeix accedir a aquests records. Pot passar també per altres circumstàncies com poden ser les malalties neurodegeneratives.

A **nivell psicològic**, parlariem de traumes no resolts o situacions viscudes amb dolor que no volem recordar de manera conscient o inconscient i posen una barrera en l'accés a la memòria. Ens cal exonerar (quedar lliure d'una càrrega, d'una culpa,...), no perdonar simplement.

A **nivell neuronal**, l'estrès (un excés de cortisol) ens pot produir l'efecte barrera per accedir a la memòria a llarg termini. Si els records de la infantesa són els que ens marquen definitivament, podríem parlar d'estudis sobre la resiliència. En Jorge Barudy parlaria de la resiliència primària i secundària, de l'oportunitat que ens dona la vida per modificar el viscut, donant-li un significat diferent, mitjançant la mentalització. La genètica no és un destí inexorable, el codi genètic o codi hereditari pot modificar-se a partir de les vivències en el nostre entorn. Si procurem una nova mirada, una nova significació dels records, això ens permetrà que aquests no determinin el nostre destí.

Una infància amb un bon coixí emocional o una infància sense traumes ens facilita l'accés als records. Donar importància als primers anys de vida ens permetrà garantir el dret de qualsevol infant a gaudir dels requisits imprescindibles per a un bon desenvolupament. Si la nostra infància ha estat satisfactòria, el camí a la maduresa serà planer. **Conèixer la nostra vida, el que hem viscut, com hem estat atesos, com hem estat mirats, ens ajudarà a millorar el nostre camí.**

<https://finatrullas.com/resiliencia/els-records-de-la-infancia/>

Abans de l'espectacle – Activitat 1 en línia_ El record en una fotografia

En aquesta activitat creativa aprendrem, a partir d'una **fotografia de quan érem més petits**, a crear una imatge amb l'ordinador i una impressora.

- Cada alumne porta una fotografia impresa de quan era més petit (un retrat o pla general de l'alumne amb més persones).
- Amb l'ajuda del professorat, l'alumnat aprendrà a escanejar una fotografia i a crear un arxiu d'imatge digital (pdf, jpg, png, raw).
- L'alumnat aprendrà eines bàsiques d'edició d'imatge per a personalitzar la imatge.
- L'alumnat aprendrà a canviar el nom d'un arxiu, posant la paraula que li sembli més adient (nom, lloc, data) i guardar-lo al núvol.

Abans de l'espectacle – Activitat 1 en línia – El record en una fotografia

Competències específiques: #artística #aprendre #tecnològica

- Conèixer elements tecnològics nous del llenguatge audiovisual per a crear una obra artística.
- Interpretar una proposta artística relacionada amb la temàtica de l'espectacle, amb tot el seu contingut comunicatiu.
- Observar i participar de l'experimentació com a mitjà de valoració de l'expressió artística.

Sabers

- A partir d'una fotografia de cada alumne, aprenem a digitalitzar imatges, retocar-les i emmagatzemar-les.
- Aprenem a interpretar i editar, amb criteri artístic, una imatge de record personal.
- Valorem l'experiència creativa de la digitalització d'imatges.

Abans de l'espectacle – Activitat 1 en línia – El record en una fotografia

<i>Material</i>	Ordinador connectat a la xarxa i escàner-impresora.
<i>Software</i>	Programa d'escaneig i edició d'imatges.
<i>Metodologia</i>	<p>Aquesta activitat té un component de dificultat relacionat amb l'aprenentatge de l'ús de la tecnologia per a crear, a partir d'una fotografia, una imatge digital.</p> <p>L'alumnat ha de participar activament, argumentant la seva opinió.</p>
<i>Agrupament</i>	Treball personal i participatiu del grup classe per assolir coneixement.

Abans de l'espectacle – Activitat 2 en línia_ *L'àlbum de records*

En aquesta activitat, partint de les imatges escanejades a l'Activitat 1, editarem un **àlbum de records** de tota l'aula.

Amb l'ajuda del professorat i un programa de maquetació senzill, elaborarem entre tot l'alumnat un àlbum de records amb les imatges creades a partir de les fotografies que els infants han portat de casa a l'escola.

Penseu l'ordre de les imatges, quina informació voleu afegir al peu de fotografia i si cal ressaltar amb un filtre o grafisme alguna part de cada imatge.

Aprendrem les eines bàsiques de maquetació d'un àlbum fotogràfic (enquadrar les imatges, ressaltar el color, contrastar o il·luminar, distribuir les fotografies, compondre les pàgines i compaginar l'àlbum).

Dissenyem la portada i la contraportada de *L'àlbum de records*.

Un cop elaborat l'àlbum de forma digital, imprimiu-lo i enquaderneu-lo per a poder-lo mirar a l'aula.

Abans de l'espectacle – Activitat 2 en línia_ L'àlbum de records

Competències específiques: #tecnològica #aprendre #artística #valors

- Conèixer elements bàsics del llenguatge gràfic per a comprendre una obra artística.
- Interpretar elements bàsics del llenguatge artístic per a expressar i comunicar idees amb el disseny gràfic.
- Valorar l'experiència artística conjunta per a enfortir el sentiment de pertinença al grup.

Sabers

- Observem les fotografies de l'alumnat i cerquem un ordre temàtic per a crear ***L'àlbum de records***.
- Aprenem a editar un àlbum fotogràfic digital, de forma creativa, a partir de nocions bàsiques de disseny gràfic.
- Expressem en grup la importància dels records en l'obra teatral *Com els pingüins*.
- Aprenem a expressar sensacions i emocions dins el grup sobre la proposta temàtica, creant un espai d'intercanvi de coneixement.

Abans de l'espectacle – Activitat 2 en línia_ L'àlbum de records

Material Ordinador connectat a la xarxa.

Software Programa d'edició i maquetació de documents.

Metodologia Escoltar atentament l'exercici proposat i desenvolupar l'activitat segons la pauta, amb tot el grup classe.
Valorar conjuntament l'experiència a l'aula, fent atenció a la multiculturalitat del grup.

Agrupament Treball de grup.

En aquesta dinàmica de grup, treballarem **allò que recordem amb especial importància**.

- Asseguts en rotllana, un per un direm a cau d'orella una paraula important per a nosaltres.
- Després, cada alumne haurà d'escriure en un paper dues paraules, la paraula que ha dit al company i la que li ha dit l'altre company.
- Doblegueu tots els papers i poseu-los en una capsa per barrejar-los.
- Després aneu traient els papers i llegiu el joc de paraules en veu alta.
- Entre totes i tots parleu del **significat** i del **sentit** de les paraules que van sorgint.

Abans de l'espectacle – Activitat 3 editable_ Records importants

Competències específiques: #comunicativa #aprendre #valors

- *Aprendre a interpretar una proposta artística relacionada amb la temàtica de l'espectacle, amb tot el seu contingut comunicatiu.*
- *Aprendre a expressar de forma entenedora, creativa i personal, mitjançant els diferents llenguatges, explorant les possibilitats expressives, per a respondre a diferents contextos comunicatius.*
- *Aprendre a atendre amb respecte allò que es vol comunicar per assolir una experiència creativa satisfactòria.*

Sabers

- *Interpretem la proposta creativa de comunicació, a partir del gest i la paraula.*
- *Seguim la dinàmica de grup coordinadament amb els companys.*
- *A partir de l'activitat proposada, intercanviem idees i emocions amb la resta de companys, amb respecte.*

Abans de l'espectacle – Activitat 3 editable_ *Records importants*

Material Fitxa editable. Activitat 3, pàgina 14.

Metodologia Seguir la pauta de l'activitat proposada, on l'alumnat ha de comunicar-se amb creativitat.

Agrupament Treball de grup, on tots els alumnes participin activament i amb respecte, fomentant l'intercanvi d'idees com a eina de comunicació.

Després de l'espectacle– Activitat 4 editable_ *Pregunta Com els pingüins*

Asseguts en rotllana, fem una valoració col·lectiva de l'espectacle de teatre que hem vist.

Recordem les escenes o moments més significatius. Escoltem l'opinió i argumentació dels infants. Ajudem-los a participar i expressar idees constructives.

- Qui és la protagonista de l'espectacle *Com els pingüins*?
- Quina història ens explica?
- Quins objectes hi ha dalt de l'escenari?
- Quines imatges veiem projectades a l'escenografia?
- Com són els records de l'Helena?
- Què en pensa l'Helena dels metges i els hospitals?
- Penseu que aquesta *clown* fa riure o fa plorar? Per què?
- Parleu de com us heu sentit davant l'espectacle.

Després de l'espectacle– Activitat 4 editable_ Pregunta Com els pingüins

Competències específiques: #artística #aprendre #lingüística

- *Aprendre a interpretar, comprendre i expressar el missatge artístic de l'obra, identificant tots els aspectes de la tècnica artística utilitzada, per avançar en la comunicació global i adquirir aprenentatges nous.*
- *Aprendre a expressar de forma entenedora, creativa i personal, mitjançant els diferents llenguatges, explorant les possibilitats expressives, per a respondre a diferents contextos comunicatius.*
- *Aprendre a comunicar, amb curiositat i respecte per la diversitat d'opinions, per a un intercanvi de coneixements efectiu.*

Sabers

- *Participem en el debat per compartir descobertes sobre l'experiència artística, identificant els recursos tècnics teatrals i el missatge clau de l'espectacle *Com els pingüins*.*
- *Aprenem a argumentar les respostes en relació amb les preguntes i allò que hem observat al teatre.*
- *Aprenem a utilitzar un llenguatge respectuós amb les valoracions dels companys, establint comparacions amb allò que coneixem i fomentant els aprenentatges nous, a partir del diàleg.*

Després de l'espectacle– Activitat 4 editable_ Pregunta Com els pingüins

Material

Fitxa editable. Activitat 4, pàgina 17.

Metodologia

Construïm debat, amb preguntes i respostes, fomentant l'interès per al coneixement, a partir de l'experiència artística que els alumnes han presenciat. Llegim les preguntes sobre l'espectacle i que els infants puguin argumentar les respostes per a descobrir el missatge clau de l'obra.

Agrupament

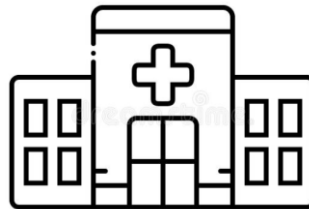
Treball de grup, on tot l'alumnat participi de forma respectuosa i espontània.

Després de l'espectacle – Activitat 5 editable_ Fem memòria

En aquesta dinàmica de grup, fem memòria sobre quan va ser la última vegada que vam anar al metge perquè ens posessin una vacuna.

Asseguts a terra en rotllana, parlem sobre la importància de les vacunes per a la prevenció de malalties greus.

- Sabeu què és una vacuna?
- Sabeu perquè és important vacunar-se?
- Sabeu perquè heu d'anar al metge o a l'hospital quan esteu malalts?
- Sabeu si totes les malalties es curen?
- Sabeu perquè el metge recepta una medicina?
- Parleu de situacions en què heu hagut d'anar a l'hospital com l'Helena.

Després de l'espectacle – Activitat 5 editable_ Fem memòria

Competències específiques: #coneixement #aprendre #valors

- Desenvolupar noves tècniques d'educació en l'equitat relacionades amb els valors socials.
- Relacionar la creació artística amb l'aprenentatge de tècniques socioeducatives de cohesió.
- Aprendre a valorar el propi esforç per a reeixir en les activitats artístiques i en l'aprenentatge en general.

Sabers

- Desenvolupem una autoestima positiva, a partir de l'expressió de sentiments personals basats en les pròpies vivències.
- Aprenem a realitzar una proposta comunicativa, on l'eina principal és la memòria i l'emoció.
- A partir de comunicar una idea als nostres companys, aprenem a conèixer els altres i a nosaltres mateixos.

Després de l'espectacle – Activitat 5 editable_ Fem memòria

<i>Material</i>	Fitxa editable. Activitat 5, pàgina 20.
<i>Metodologia</i>	Explicar l'exercici i crear el temps de debat necessari per a l'activitat.
<i>Agrupament</i>	Treball individual dins el grup, on tots els alumnes participin del col·loqui.

Després de l'espectacle – Activitat 6 en línia_ Els records de l'Helena

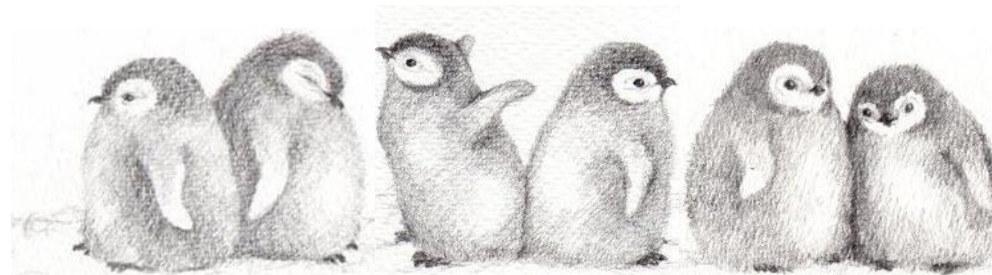
En aquesta dinàmica de grup, recordarem la frase que diu l'Helena al principi de l'espectacle *Com els pingüins*: –Un dia un nen em va dir que caminava com un pingüí.

Visionem el vídeo sobre els pingüins. Observem amb deteniment el seu comportament, els moviments, com s'agrupen i els sorolls que fan per a comunicar-se.

<https://www.youtube.com/watch?v=QgRjLZfEdIU>

En una sala gran o al gimnàs, farem un espai lúdic amb matalassos d'esport i altres elements, perquè ens puguem imaginar els blocs de gel de l'Antàrtida.

L'alumnat farà un exercici de mímica. Cada alumne imitarà la forma de moure's i relacionar-se dels pingüins, talment com si fos un d'ells!

Després de l'espectacle – Activitat 6 en línia_ Els records de l'Helena

Competències específiques: #artística #aprendre #valors #comunicativa

- Emprar recursos apresos de comunicació, per a comprendre el contingut de la proposta artística de forma positiva.
- Participar de manera individual i conjunta, per a un resultat comunicatiu satisfactori on el grup es vegi reforçat.
- Participar, expressant idees i opinions de forma respectuosa.

Sabers

- Aprenem a comunicar un missatge positiu en relació amb la temàtica de l'espectacle.
- Identifiquem el comportament i la sonoritat dels pingüins, a cada escena, a partir de l'escolta activa.
- Aprenem a comunicar sentiments, amb la gestualitat i el moviment de tot el cos.
- Valorem la complexitat de l'aprenentatge artístic entre tot el grup i amb respecte.

Després de l'espectacle – Activitat 6 en línia_ Els records de l'Helena

Material Ordinador connectat a la xarxa.

Metodologia Apropar l'alumnat al reconeixement de pertinença al grup, a través del la proposta temàtica relacionada amb l'espectacle *Com els pingüins*.

Els alumnes han de poder expressar-se de manera còmoda i espontània.

Agrupament Treball de grup/classe.

Webgrafia

La companyia i l'espectacle

<https://lableda.com/com-els-pinguins/> -La Bleda. *Com els pingüins*. 2024. www.lableda.com -12/11/2024

Temàtica i activitats

<https://finatrullas.com/resiliencia/els-records-de-la-infancia/> -Trullàs, F. *Els records de la infància*. 2024. www.finatrullas.com
-12/11/2024

<https://www.youtube.com/watch?v=QqRjLZfEdlU> -*Kyokuchi kenkyu*. 皇帝ペンギン 1. 22/06/2017. www.youtube.com -12/11/2024

I abans de tancar

El programa “Anem al teatre” disposa d’una pàgina web, en la qual hi podeu trobar tota la informació general sobre el programa, així com les guies didàctiques que es corresponen amb els espectacles.

També hi hem inclòs una eina de gran valor per a nosaltres, atès que ens permet de millorar l’oferta cada temporada: l’Enquesta d’Avaluació.

Som a:

<http://www.diba.cat/anemalteatre/>

Moltes gràcies a tots/es per la vostra col·laboració.

**Ajuntaments de l'Alt Penedès, l'Anoia,
el Bages, el Berguedà,
el Garraf, el Maresme, el Moianès i Osona**

**Diputació
Barcelona** | Àrea de Cultura

Gerència de Serveis de Cultura
Recinte Escola Industrial
Edifici del Rellotge
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
anemalteatre@diba.cat
www.diba.cat/anemalteatre

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Educació

Gerència de Serveis d'Educació
Recinte Escola Industrial
Edifici del Rellotge
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
gs.educacio@diba.cat
www.diba.cat